

**TIETEELLISEN
TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE**
Laatimispvm: 27.10.2025

Tietosuojaseloste sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa sekä käsittelytoimista tehtävän selosteen tiedot. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14 ja käsittelytoimista tehtävästä selosteesta artikkelissa 30. Henkilötietoja ovat sellaiset tiedot, joiden perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä yksittäinen tieto johonkin toiseen tietoon, joka mahdollistaa tunnistamisen.

Tietosuojaselosteen avulla voidaan huolehtia rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuudesta. Osoitusvelvollisuus on keskeinen periaate tietosuoja-asetuksessa ja tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan noudattavansa tietosuojalainsäädäntöä. Tietosuojaseloste voi toimia myös pohjana tutkittaville annettavan informaation laatimiseen.

1. Tutkimuksen nimi

”Tieteen matkamiehen jäljillä” – Lauri Kettusta ja hänen ”Suomen murteet” -sarjaansa käsittelevä muistitietokeruu, tutkimus sekä tietokirjan laatiminen

2. Tutkimuksen rekisterinpitäjä 🔍

Tutkijatohtori, FT Lotta Aarikka (Itä-Suomen yliopisto)

3. Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tutkimus on osa tutkijatohtori Lotta Aarikan väitöksen jälkeistä eli post doc -tutkimusta. Muistitietoaineiston keruun kohteita eli tutkittavia ovat fennistiikan ja fennougriistiikan alan tutkijat ja muut henkilöt, joilla on muistitietoa Lauri Kettusesta sekä hänen toiminnastaan ja jotka vastaavat tutkimuskutsuun.

4. Tutkimuksen ohjaaja, vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Lotta Aarikka; lotta.aarikka@uef.fi; puh. 050 326 0078

5. Tutkimuksen suorittajat

Lotta Aarikka

6. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Tietosuojavastaavaa ei tarvitse nimittää.

7. Yhteyshenkilö henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa

Lotta Aarikka; lotta.aarikka@uef.fi; puh. 050 326 0078

8. Tutkimuksen luonne ja kestoaika 🔍

☒ Kertatutkimus☐ Seurantatutkimus**Tutkimuksen kesto aika (kuinka kauan henkilötietoja käsitellään):**

Aineisto kerätään 10/2025–8/2026 välisenä aikana, jonka jälkeen sitä hyödynnetään tieteellisessä tutkimuksessa sekä tietokirjan kirjoittamisessa. Aineistoon perustuvien julkaisujen arvioitu ilmestymisaika on vuosi 2028, joten validointiaika (5 vuotta) mukaan lukien tutkimuksen arvioidaan päättyvän vuonna 2033.

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen:

- ☐ Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto hävitetään
- ☒ Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto arkistoidaan
- ☐ ilman tunnistetietoja
 - ☒ tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa:

Aineisto arkistoidaan arkistoon, jolla on tietosuojalainsäädännön mukainen oikeus henkilötietojen käsittelyyn yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa. Arkistoinnista on keskusteltu Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkiston kanssa, mutta ko. arkisto tekee vastaanottopäätöksen vasta kun aineisto on valmis. Aineisto arkistoidaan pysyvästi. Arkistolla, jolla on tietosuojalainsäädännön mukainen oikeus henkilötietojen käsittelyyn yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa, on laajat oikeudet poiketa rekisteröityjen oikeuksista. Rekisteröidyllä ei ole oikeutta tietojensa oikaisemiseen. Mikäli tutkimukseen osallistuja keskeyttää tutkimuksen tai peruuttaa suostumuksen, keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä vastauksia voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa. Aineistoa ei tarvitse myöskään poistaa arkistosta, kun se on tutkimukseen osallistuvan suostumuksella arkistoitu. Lisätietoja: <https://www.finlit.fi/tietosuojaseloste/tietosuoja-arkistotoiminnassa/>

9. Mikä on henkilötietojen käsittelytarkoitus?

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus.

Emil Aaltosen säätiön rahoittama tutkimus käsittelee Lauri Kettusen Suomen murteet -teossarjaa. Lisäksi rahoituskauden (9/2025–8/2026) aikana tavoitteena on kirjoittaa Lauri Kettusta käsittelevän tietokirjan ensimmäinen käsikirjoitusversio. Tutkimuksen ja tietokirjan pääasiallinen aineisto on Kettusta käsittelevä arkistoaineisto sekä kirjallisuus. Tutkimuksessa kuitenkin kerätään tiedeyhteisöltä ja muilta vastaajilta myös muistitietoa Lauri Kettuseen liittyen. Muistitietoaineisto kerätään sekä kyselylomakkeella että haastatteluin.

10. Millä perusteella henkilötietoja käsitellään?

Henkilötietojen käsittely edellyttää aina laista löytyvää käsittelyperustetta. Tässä tutkimuksessa käsittelyperuste on:

- ☒ yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö, tarkemmin:
- ☒ tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
 - ☐ tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi
- ☐ rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:
- ☐ rekisteröidyn suostumus
- ☐ rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen säädökset:

Tutkimuksessa käsitellään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia henkilötietoja tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja. Niiden käsittelylle tarvittava erityisperuste on:

- ☐ yleisen edun mukainen arkistointitarkoitus, tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi

- ☐ rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- ☐ tärkeä yleinen etu koskeva syy lainsäädännön nojalla
- ☐ kansanterveyteen liittyvä yleinen etu

11. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää?

Aineistoa kerätään sekä sähköisellä lomakkeella että haastattelemalla. Aineiston keruun yhteydessä tutkittavista tallennetaan seuraavia henkilötietoja: koko nimi, syntymäaika, puhelinnumero ja/tai sähköpostiosoite sekä haastattelujen äänitteissä ääni. Henkilötietojen luovuttaminen on vapaaehtoista ja kyselyyn voi vastata nimimerkillä (pseudonyymilla).

12. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään?

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

☒ Suoraan tutkimukseen osallistuvilta

☒ Haastattelu

☐ Videointi

☒ Sähköinen kyselylomake (eLomake tai vastaava)

☐ Postissa lähetettävä kyselylomake

☐ Muu tapa, mikä:

☐ Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:

☒ Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja, osallistuminen on vapaaehtoista.

13. Tietojen siirto/luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Mikäli aineistoa luovutetaan ulkopuolisille (esim. litteroitavaksi tai tutkimuskäyttöön) ennen kuin se on luovutettu arkistoon, aineistoa käsittelevien kanssa tehdään tietosuojasopimus ja heitä opastetaan aineiston asianmukaisessa ja tietoturvalisessa käytössä.

14. Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Aineistoa ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.

15. Automatisoitu päätöksenteko

Automatisoidulla päätöksellä tarkoitetaan henkilön tiettyjen ominaisuuksien arviointiin tarkoitettua päätöstä, joka tehdään ainoastaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ja josta aiheutuu rekisteröidylle oikeudellisia vaikutuksia tai joka muuten vaikuttaa häneen merkittäväällä tavalla. Esimerkkejä automatisoidusta päätöksenteosta ovat mm. luottokelpoisuuspäätökset ja profilointi. Rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta automatisoidun päätöksenteon kohteeksi.

Tieteellisessä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyä ei käytetä osallistujia koskevaan päätöksentekoon.

16. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tutkimuksen osalta on tehty eettinen ennakoarviointi:

☐ Kyllä

Puoltavan lausunnon antanut tutkimuseettinen toimikunta:

☒ Ei

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot on suojattu seuraavasti:

☒ käyttäjätunnuksella ☐ salasanalla ☒ käytön rekisteröinnillä ☐ kulunvalvonnalla (fyysinen tila)

☐ muulla tavoin, miten:

Pseudonymisointi ja anonymisointi:

Tieteellisessä tutkimuksessa on tarpeellista säilyttää tutkimusaineistot, jotta tutkimustulokset voidaan verifioida ja jo kerättyjä tutkimusaineistoja voidaan käyttää jatkotutkimukseen ja uusiin tieteellisiin tutkimuksiin. Tutkimustulokset julkaistaan lähtökohtaisesti sellaisessa muodossa, ettei yksittäinen henkilö ole yleisesti tunnistettavissa. Suostumuksen varmistamisen yhteydessä tutkittavilta kysytään, haluavatko he, että heidän henkilötietonsa (nimensä) pseudonymisoidaan julkaisuissa.

Tässä tutkimuksessa:

- ☐ Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteolliseen tietoon ei ole eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja)
- ☐ Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa
 - ☐ Pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja
 - ☐ Aineisto analysoidaan käyttäen vain epäsuoria tunnistetietoja
- ☒ Alkuperäinen kyselyaineisto sisältää osin vain epäsuoria tai pseudonymejä (nimimerkki) tunnistetietoja, sillä henkilötietojen ilmoittaminen kyselyssä on vapaaehtoista.
- ☒ Haastatteluaineisto litteroidaan ja analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska ihmisen puheäänien tai litteraattien muuttaminen varmuudella tunnistettomiksi tekisi aineistosta käyttökelvottoman tutkimukseen.

17. Tutkimukseen osallistuvan oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Rekisteröidyllä on tietosuojasetuksen mukaan oikeus:

- saada tietoa henkilötietojen käsittelystä, ellei laissa ole erikseen säädettyä poikkeusta
- tarkastaa itseään koskevat tiedot
- oikaista tietojään
- poistaa tietonsa (ei sovelleta, jos käsittelyperuste on lakisääteinen tai yleisen edun mukainen tehtävä)
- rajoittaa tietojensa käsittelyä
- vastustaa tietojensa käsittelyä, jos käsittelyperuste on yleinen tai oikeutettu etu
- pyytää itse toimittamiensa henkilötietojen siirtämistä rekisterinpitäjältä toiselle, jos käsittelyperuste on suostumus
- peruuttaa antamansa suostumus
- henkilötietojen oikaisua/poistoa/käsittelyn rajoitusta koskeva rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi (rekisteröity voi sallia automaattisen päätöksenteon suostumuksellaan)
- tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä

Rekisteröity voi käyttää oikeuksiaan ottamalla yhteyttä tutkimuksen yhteyshenkilöön tai tietosuojavastaavaan. Lisätietoja rekisteröidyn oikeuksista antavat tutkimuksen yhteyshenkilö ja/tai tutkimuksen tietosuojavastaava.

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Tutkimukseen osallistuvan oikeuksista poikkeaminen on tarpeen ja perusteltua, jos tutkimuksella on yleisen edun mukaiset tarkoitukset ja tutkimukseen osallistuvan oikeudet todennäköisesti estävät tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti ja tällaiset poikkeukset ovat tarpeen näiden tarkoitusten täyttämiseksi.

- ☒ Rekisteröidyn oikeuksista ei poiketa tässä tutkimuksessa

Seuraavista rekisteröidyn EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksista tullaan todennäköisesti poikkeamaan tässä tutkimuksessa:

- ☐ Rekisteröidyn oikeus saada tietoa henkilötietojen käsittelystä (informointivelvoitteesta voi poiketa tieteellisessä tutkimuksessa tietosuoja-asetuksen art. 14 kohdan 5b perusteella, jolloin tulee tehdä tietosuojan vaikutustenarviointi)
- ☐ Rekisteröidyn oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot
- ☐ Rekisteröidyn oikeus tietojensa oikaisemiseen
- ☐ Rekisteröidyn oikeus käsittelyn rajoittamiseen
- ☐ Rekisteröidyn oikeus vastustaa henkilötietojensa käsittelyä

Perustelut rekisteröidyn oikeuksista poikkeamiselle:

Seuraavat suojatoimet on toteutettu tässä tutkimuksessa, jotta tutkimukseen osallistuvan oikeuksista voidaan poiketa:

- ☐ Henkilötietojen käsittely perustuu tutkimussuunnitelmaan.
- ☐ Tutkimuksella on vastuhenkilö tai siitä vastaava ryhmä.
- ☐ Henkilötietoja käytetään ja luovutetaan vain historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka muuta yhteensopivaa tarkoitusta varten sekä muutoinkin toimitaan niin, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille.
- ☐ Tutkimuksessa käsitellään ns. arkaluonteisia tietoja ja siitä on tehty vaikutustenarviointi, joka on toimitettu tietosuojavaltuutetun toimistoon ennen käsittelyn aloittamista.